Recension av Marie-Louise Ekmans ”Fröken Julie” på Dramaten

expressen.se/kultur/scen/det-har-ar-varfor--jag-alskar-teatern

Det här är varför jag älskar teatern

Publicerad 2 mar 2022 kl 12.08

Krister Henriksson och Marie Göranzon.
Foto: **Sören Vilks**

Maria Edström tycker det är en av de bästa uppsättningar hon sett av Strindbergs klassiker.

RECENSION. I de vedervärdiga tider vi nu upplever, inser jag varför teatern alltid legat mitt hjärta närmast. Dramatiken, lika gammal som hela den västerländska civilisation, hyser alltid misstron mot framsteget och utvecklingen, mot tron att människan kan skapa om sig och bli en annan. **Putin** beskrevs redan i **Shakespeares** ”Richard III” eller ”Macbeth” och lite tillspetsat så klarar man sig långt med Shakespeare, **Aiskylos**, **Euripides** och **Beckett** för att förstå världen och människan. Därmed inte alls sagt att hopp och kamp är utan mening; min favorithistoria är när spillrorna av motståndsrörelsen trotsigt spelade **Brechts** ”Tolvskillingsoperan” i en utkyld bombad banklokal i Altona i ett besegrat Tyskland 1945.

Och ja, Strindberg den gamla misogyna tokstollen hör faktiskt också till de oumbärliga, hans åsikter må ha varit förstockade, men ur hans omedvetna kommer fortfarande så levande spelbara repliker. Med sin lilla kvinnomun ihopsnörpt skrev han för att sätta dit just kvinnorna men rollfigurerna blev ändå så sammansatta.

> Och skådespeleri åldras likt vin, blir djupare och mer nyanserat.

Det här har konstnären, regissören och före detta Dramaten-chefen **Marie-Louise Ekman** tagit fasta på i sin uppsättning av ”Fröken Julie”. **Per Svensson** – som spelar Kristin – inleder till nyskriven musik av **Benny Andersson** med en underbart corny kärleks-trängtande dans, som en liten ouvertyr; nu ska det handla om längtan efter kärlek och bekräftelse – i livet och på teatern.

Ekman ger som vanligt också gamla skådespelare plats på scen, **Krister Henriksson** och **Marie Göranzon** som Jean och Julie – en annan orsak till min kärlek till teatern (och som varit det sen jag själv var ung) – är att det snart ett av de få ställen i offentligenheten där vi kan få se äldre i aktion. Och skådespeleri åldras likt vin, blir djupare och mer nyanserat.

Ekmans scenografi är som ett av hennes konstverk, ett lite barnsligt stiliserat kök, balanserande mellan komik och fasa. Stolar som skevar och små idylliska fönster med dockskåpsgardiner. I detta herrgårdskök blir det metateater, denna gamla trupp – med totalt överåriga skådespelare i rollerna – Jean och Julie ska vara typ 25 år! – har åkt runt och spelat pjäsen i evinnerlig tid.

Göranzons man ringer hela tiden och är sjuk – ”Jag står på scen, lilla gubben!” och Henriksson börjar se dubbelt och undrar om hans tid har kommit. Svensson, något yngre, pendlar mellan beundrande underkastelse och rasande hämnd.

Men så är det själva pjäsen, ”Fröken Julie” som jag trots den liksom spefulla läsarten nästan aldrig sett bättre. Så rörande, sorglig, krass och full av de bådas förljugna självbilder och sårbarheter. Kön och klass (och ålder!) i denna story om herrgårdsfröken och betjänten, som inte heller åldrats en dag. Henriksson har en sån koll på sina stilmedel

att det är som att se en masterclass i skådespeleri. Göranzon klädd i röd klänning behängd med massor av bollar och praktiska Birkenstock i svart lack – ”kyss min sko” – har en ovanligt aggressiv, bufflig och överklassig stil som vitaliserar Julie-traditionen. Och så Svensson med sin ljuvligt rasande Kristin. Alltihop är bara så fruktansvärt skojigt och vackert.

Till sist rakkniven. Varför måste fröken Julie dö? Modernare uppsättningar problematiserar ständigt. Här tar det bara slut, av ålder, av trötthet, av själva tidens gång.

Men vilken förtrollad afton!

TEATER

FRÖKEN JULIE

Av August Strindberg

Regi, bearbetning, scenograf och kostym Marie-Louise Ekman

Musik Benny Andersson

Peruk och mask Sofia Ranow Boix-Vives
Med Marie Göranzon, Krister Henriksson, Per Svensson

Dramaten

Speltid 2.10 t.

Maria Edström är kritiker på Expressens kultursida.

LÄS MER: Marie Göranzon: "Jag underordnar mig inte!"
LÄS MER: Han visar det vi bävar för att se
LÄS MER: Ekmans dödsdans skulle få Strindberg att rodna